

VERZAMELD GEBIED

Adrie Krijgsman

Verzameld gebied
gedichten

© 2019 Adrie Krijgsman

In *Verzameld gebied* zijn vier *gebiedsbundels* samengebracht en bewerkt. Deze (niet meer verkrijgbare) bundels zijn tussen 2013 en 2018 door de auteur in eigen beheer in een beperkte oplage van 50 exemplaren uitgebracht.

Omslagfoto Adrie Krijgsman, Moskenesøya, Lofoten

Uitgegeven bij Brave New Books

ISBN 9789402190960

NUR 306

www.adriekrijgsman.nl

Voorwoord

Verzameld gebied is een samenvoeging van vier zogeheten *gebiedsbundels*, geschreven tussen 2013 en 2018. De gedichten in deze (niet meer verkrijgbare) bundels zijn voornamelijk ontstaan tijdens solo hiking-tochten door ongerepte gebieden in het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen.

De auteur schaart zich met de gedichten in *Verzameld gebied* onder de natuur- en landschapsdichters. Zoals Kenneth White, die in 1989 het Internationale Instituut voor Geopoëzie oprichtte. In eigen land is er verwantschap met bijvoorbeeld H.C. ten Berge.

De gedichten uit de vier oorspronkelijk bundels zijn voor deze verzamelbundel bewerkt en ook is er eenheid aangebracht in de vormgeving.

Omdat er nogal wat reacties zijn gekomen op moeilijke, mythologische en filosofische woorden, is ervoor gekozen om deze in relevante gevallen van voetnoten te voorzien.

Inhoud

Schraal grondgebied	2013	7
Verwoord gebied	2014	61
Ongerieflijk gebied	2016	115
Onzeker gebied	2018	167

I

Schraal grondgebied

Maybe thought can be like a landscape - with fields and running waters [fluid concepts]. A landscape-mindscape.

Kenneth White, Meditation in Winter, 2004.

TENTOONSTELLING

Tussen de boomloze vlakte die over de horizon reikt

en de rand van het wolkendek,
evenwijdig erboven,

verdwijnt in blauwe tinten het licht
uit het sobere gamma van Opdahl.¹

Gelaten hoor ik beschouwingen aan
over een duurzaam,
klimaatbestendig bestaan -

prettig verpakte abstracties,
verklaring met sussende data, een slimmigheid,
een wereldbrand als theelicht op de kim.

Nooit met natuur in het reine gekomen
bluf ik mij telkens haar wildernis in,
om er als hedendaagse nomade
rechtschappen te dwalen,

ontvankelijk, maar ver van de gratuite
lariekoek in het kaartenhuis.

¹ Ørnulf Opdahl, Noors landschapsschilder.

STAGNATIE

oponthoud in Puerto Linares, Alto Beni, Bolivia, 1979

Een zee van groen
smelt samen met wolken, regen, verveling.

De rivier, waarvan het peil al dagenlang stijgt,
meandert hier breed langs de bergflank,
perst zich stroomafwaarts een slenk in,
giert en buldert langs rotsen.

Er varen geen kano's.
Wegen staan blank.

Mijn levenslust houdt nog verbeterd stand
bij een kleine cantina,
op de modderbrij bloedende oever.

Niet meer dan een tafel, een paar stoelen,
de regen die op zinken golfdak roffelt

en binnen handbereik een fles lekkers,
behoorlijk sterk.

En dan maar staren, naar de benen van de serveerster.

Luie geile gedachten.
En de regen.
En de rivier.

Glad en mat glijdt de rivier.

GRONDSLAG

Terug naar waar ik al ben,
met een vergezicht op onthechting
van ijdele activiteit.

De wind slaat leegte
tegen de slapen van bleekgrijze bergen,
onbehouwen.

In de dalen nog resten poëtische sneeuw.

Los van chaotische ingrediënten
richt ik mij op het naakte bestaan,
zoek argumenten, tegen oude conventies
en ingesleten zeden die heilloos voor de mensheid zijn,
geworden zijn.

Hier speelt men geen maatschappelijk gezelschapspel.
Hier speelt men geen wedstrijd -

strijdt slechts de wind,
de fundamentele strijd tegen niemand.
Er is niemand

en die kom ik hier nader.

In dwalend handschrift is de richting vastgelegd,
de dichter herboren.

Zijn muze van glashelder ijs
keert uit het niemandsland terug,

uit een verloren tijd.

Een koude bergnevel kust er fossielen.
Adem drijft langzaam weg op de wind.

Smeltwater druipt van de pegels
en spat op het sfagnum.

Metronomisch herkauwde gedachten
herstellen de hartslag -

gedachten aan warm, levend vlees.

¹ Marcel Proust, roman *Op zoek naar de verloren tijd*.

Vitrage van stuifsnieuw geplooid in de zeewind.

Meeuwen drijven hun eigen gewicht langs de kust
en schijten met babyvis witte graffiti op rotsen.

Hier fietsten we vroeger de geurstoffen los
met bombastische kuiten

en kermden de ijskoude berg op.

Straffe wind kneedt nu wit om de lijkant van stenen,
wurgt er het zwoegende ademgemaal.

Bij elke herstelde doctrine
laten gedachten vertekende uitkomsten zien,

toont elke ijlkoorts een eigen verhaal.

Een begerige bries streelt het haar,
glijdt ruisend onder de rokken.

Signalen uit zee zetten bange,
beeldschone vrouw in het aanrandend licht.

Tijdens vloed dringt een tong
langs de grauwe, granieten lippen naar binnen;
een strijd waarbij het zout
zich met zoet vermengd.

Na heftige menging van sappen
wordt wartaal gepraat.

Zonlicht kerft wonden in magere rug,
steeds verder uit zicht,
op de eb naar het westen.

Voor klimmend toerisme
worden de sporten van ladders hersteld.

Stormwind ketst golven tegen de rotsen,
werpt een lawine van rommel en ruis in het oor,
trekt warrig denkwier los van de hechtplek.

Een visser herinnert zich treurig
die tragisch verlopen Walpurgisnacht,¹
toen vuur zich op zijn geliefde wierp

en legt uit hoe te boeten.

Wroetend in de tekst van Goethe²

- wil je naar de dood toe lopen? -

vechten driftige golven zich,
door golven van eenzelfde water,
schuimbekkend en stug in wilde zee terug.

¹ Europees voorchristelijk feest (30 april - 1 mei). Gaat terug op feesten die zich richten op vruchtbaarheid en de scheidingslijn tussen leven en dood.

² In 1799 schreef Goethe *Die erste Walpurgisnacht*, een ballade waar hij Faust op zou baseren. In 1843 door Mendelssohn op muziek gezet.

Een meeuw balanceert zijn gewicht op een schoor,
kop in de wind.

Er is geen verte,
alleen een hier
dat zich hier
op de wiegende waterborsten onthult.

Hier grijpt een vloeibare tijd
haar handen, benen, hoofd.

Hier tast het licht in duister,
spoelt van emotie beroofd
een macabere fuga van water omlaag.

Vanuit een door gletsjers gevormde schede
sleept de zee het raadsel over de drempel in zee,

het antwoord besloten
in alom aanwezige mist.

Ontbijt met knäckebröd, geitenkaas, koffie.

Ze wijst naar de verte.

Zonlicht stroomt over bergrand
uit in het glinsterend meer.

Roomwitte sluiers
zijn snel in zachtmoedige hemel gezet.

Koele wind ritselt blad.

Een klok in het dal luidt victorie,
over het afgewende geraas.

De fietsers zoeken een doorgaande route.
Ze kunnen hier blijven,
ze kunnen de fjord in,

of langs dezelfde weg terug uit mijn herinnering,
uit mijn verloren tijd.

TOEKOMEND

Op de tot stad gevormde bodem,
nog infrastructureel verbonden met ongerept land,

assimileren gedachten
zich moeiteloos aan de futurum,¹
tegenwoordig of verleden,
voltooid of onvoltooid,

terwijl het menselijk genoom
krampachtig vasthoudt aan het vertrouwde
en zelden een uitglijder maakt.

Zo schuifelt alles maar voort,
over spekgladde weg,
met voetangels, klemmen.

Een medisch geschoolde maîtresse
reikt met haar tropische handen tot hier
en biedt op een palmstrand haar pijnstillers aan:
guitige gitzwarte ogen,
een zonnige lach.

Losgewrikt zal de toekomst
uit conservatieve handen gaan vallen,

naast voeten die ondergrond zoeken,
zullen zoeken,
zouden hebben gezocht.

¹ Taalkunde, toekomstige tijd.

VLUCHTELING

Stuurboord achter
op langzame nachtboot.

Stampend en rollend,
door schuimtroebel spraakwater ploegend,
staat een uit waternevel geboren,
gesluerde vrouw.

Beschut achter hoge verschansing
vraagt ze bevreesd of haar tongval
wel tot erkende verblijfsstatus leidt.

De wereld duldt bij storm
geen blinde passagier,
zegt ze.

Het snijvlak
van schijnbaar niet compatibele talen
op deze onstuimige zee,
ver van haar vaderland,
heeft haar bij wet ontmenst.

Het kwijtgeraakt getal van haar geboortegrond
bestempelt haar bij ontscheping

tot ongewenst.

WELWILLENDHEID

Met ochtendoogjes,
priemend door flarden stralingsmist,
overzie ik de lijdensweg van het landschap,

de permanente correcties,
oppervlaktepeelings,
agrarische tatoeages,
ontstoken piercings langs de rivieren,

alsook het menselijk skelet
dat overal werd ingebed
waar wormen knagen en everzwijn wroet.

Om hiervoor snel een grondwet aan te dragen
lijkt me wel goed.

Verboden te ploegen,
een straf op erosie
en ook op tektonische activiteit,

opdat het landschap
niet langer lijdt.

NAAMLOOS

Ik vind in een boek,
een dun boek,
essentie in een zee van overdaad.

Peuter aan wijsvingernagel -

waar die afbrak
zit een scherp randje.

Eenzaam geworden.

De vrouw is losgescheurd uit een grotere foto,
haar zwarte huid gekaderd in [traumatisch] wit.

Vroegtijdig door het lot uit haar schoolklas geworpen
kijkt ze me aan.

Zij heette *jij* toen,
in Heideggers *Dasein*.

Ik ook.

Kussend onder een boom
klonk in de schemer de oerkwaak der kikkers,
Young Dumb & Broke.¹

¹ Nummer van de Amerikaanse zanger Khalid. Uitgebracht in 2017.

GASTVRIJHEID

Nu ik als arme sloeber op reis ga,
keert de performanceartieste terug
uit nomadische voortijd,

spreidt op de houten vloer
een felgekleurd kleed van de Samen uit
en prijst in haar eetshow
gastvrijheid in Arctische toendra's.

Mij ontbreekt het aan trek,
ook in herstelwerk -
de glorie mist vroegere glans.

Wel neem ik steeds nog de kostbare band waar,
met altijd een gastvrije bodem
waarop de maaltijd wordt geserveerd.

Ik eet even mee,
begeerte op eenzamer verten gericht

en schuur de mimiek
van mijn koude, houten aangezicht weg,
om niet langer honger te voeden.

VERLEIDING

I think I need to find a bigger place [Eddie Vedder, Society]

Hier in het noorden
zijn schaduwen langer bij midzomernachtlicht.

In een danteske droom daal ik af.

Vrolijke dochters van Arctische volken
drinken aan de gletsjervoet,
uit eenvoudige kroezen, dampende thee.

Wat niet meer te herinneren,
of in vervaalde tijd te achterhalen is,
zie ik verschrikt bij avond,

wanneer op verdwijnende permafrost,
bij een aardse rondborstige vrouw,
genereus vergetelheid wordt geschonken.

Tot in de vroege uren,
schijnbaar zonder verstoring van orde,
volgt het vakantievertier.

Waar aanpassing van soorten onafwendbaar is
vind ik slechts donkere troost
in de zwervende vlucht van de meeuwen.

Terug bij de gewelfde glaciale ruggen
en zachte sluiers boven de kustlijn
ga ik nooit meer naar huis. Geen behoefte.